

ДНІПРОВСЬКЕ
МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ
МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Структура нормативно- правового акта як відображення логіки регулювання

Відділ державної реєстрації
нормативно-правових актів
Дніпровського міжрегіонального управління
Міністерства юстиції України

проспект Дмитра Яворницького, 21-А,
м. Дніпро, 49619

Актуальність теми і нормативна база

- У нормотворчій діяльності обласних, районних державних адміністрацій та їх структурних підрозділів важлива не лише правильність оформлення акта, а й його внутрішня логіка.
- Значна кількість актів ускладнює правозастосування через хаотичне викладення норм і відсутність послідовності.
- Навіть за дотримання формальних вимог акти можуть повертатися на доопрацювання або викликати труднощі у виконанні.
- Підготовка актів здійснюється з урахуванням вимог Типової інструкції з діловодства в міністерствах, інших центральних та місцевих органах виконавчої влади, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 року № 55) та вимог щодо державної реєстрації (Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 року № 731).
- Діє принцип юридичної визначеності: чіткість, зрозумілість і передбачуваність правових норм.

Цілісний механізм регулювання

НПА — не набір окремих положень, а структура, що відображає логіку управлінського рішення.

На які питання відповідає акт:

- що врегулювати
- хто виконує
- у який спосіб
- у які строки

Логіка нормативно-правового акта

Типова логічна модель акта

1

Мета

Визначення цілі регулювання. Розв'язання питань місцевого значення та реалізація повноважень, визначених Законом «Про місцеві державні адміністрації»

2

Правила

Встановлення норм поведінки

3

Виконавці

Визначення суб'єктів виконання

4

Строки

Обов'язкова вказівка на дату набрання чинності (після державної реєстрації та офіційного оприлюднення)

5

Результат

Очікуваний ефект регулювання

Структурні елементи як носії логіки

Заголовок

Визначає предмет регулювання і має чітко відображати зміст акта. Має точно відповідати предмету регулювання, визначеному в тексті.

Преамбула

Містить правові підстави прийняття акта; не повинна включати норм права. Обов'язкове зазначення мети прийняття акта (наприклад, «з метою забезпечення...»)

Основна частина

Формулює норми. Кожна норма — конкретна дія, суб'єкт виконання та, за потреби, строк. Кожна норма має бути однозначною та не суперечити актам вищої юридичної сили.

Завершальні положення

Визначають порядок набрання чинності, контроль за виконанням.

Порушення ролі будь-якого з цих елементів веде до втрати логічної цілісності акта.

Найчастіші помилки

На практиці найчастіше зустрічаються порушення, які знижують ефективність акта та ускладнюють його застосування.

Типові порушення логіки структури

01

Хаотичне розміщення норм

Відсутня послідовність викладення; положення не пов'язані між собою.

02

Відсутність завершеності норм

Визначено дію, але не визначено виконавця або строк.

03

Дублювання положень

Повторення у різних пунктах створює ризик різного тлумачення.

04

Розірвані логічні зв'язки

Один пункт залежить від іншого, але ця залежність неочевидна.

Алгоритм формування логічної структури

1

Визначення мети

Результат, якого
необхідно досягти актом.

2

Побудова блоків

Що регулюється, хто
виконує, як і у які строки.

3

Послідовність норм

Розміщення у порядку
природного ходу
виконання.

4

Перевірка зв'язків

Виключення зайвих і
дублюючих норм,
узгодження положень.

Такий підхід дає цілісний, зрозумілий акт, придатний до ефективного застосування.

Контрольний список

- послідовність викладення
- кожна норма має виконавця
- визначені строки виконання
- відсутні дублювання
- відсутні логічні розриви

Перевірка структури та висновки

Висновки

Структура акта безпосередньо впливає на його ефективність.

Чітко вибудований акт є зрозумілим для виконавців та однозначно тлумачиться.

Продумана структура забезпечує досягнення поставленої мети регулювання.

Структура НПА — не формальна вимога, а ключовий елемент якісного правового регулювання.